

УДК 631.16:658.14.012.2

Чкан А.В.,

Кучеркова С.О., к.е.н., доцент

Таврійський державний агротехнологічний університет

ФІНАНСОВИЙ ЛІЗИНГ ЯК НЕВІД'ЄМНА ЛАНКА РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

У статті розглянуто головні відмінності фінансового лізингу від кредиту та його позитивні сторони, проаналізовано стан розвитку ринку лізингових послуг в Україні, розглянуто проблеми, що стримують ефективний розвиток фінансового лізингу в сучасних умовах.

Ключові слова: фінансовий лізинг, лізингові відносини, лізингодавець, лізингоодержувач.

Chkan A., Kucherкова S.

FINANCIAL LEASING AS AN ESSENTIAL LINK OF AGRICULTURAL PRODUCTION: CHALLENGES AND PROSPECTS

The article reviews the main differences between the loan and the positive aspects of leasing, analyzes the market development in Ukraine, the problems that hinder the effective development in modern conditions.

Key words: financial leasing, leasing relationship, lessor, lessee.

Чкан А.В., Кучеркова С.А.

ФІНАНСОВИЙ ЛІЗИНГ КАК НЕОТЪЕМЛЕМОЕ ЗВЕНО РАЗВИТИЯ СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННОГО ПРОИЗВОДСТВА: ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ

В статье рассмотрены основные отличия финансового лизинга от кредита и его положительные стороны, проанализировано состояние развития рынка лизинговых услуг в Украине, рассмотрены проблемы, сдерживающие эффективное развитие финансового лизинга в современных условиях.

Ключевые слова: финансовый лизинг, лизинговые отношения, лизингодатель, лизингополучатель.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Одним із основних факторів, що забезпечує ефективність виробництва, є рівень

Чкан А.В., Кучеркова С.О.

технічного оснащення. Сучасний стан сільськогосподарського виробництва на пряму залежить від оновлення основних виробничих засобів. Одним із основних і найефективніших способів досягнення поставленої мети є застосування дієвих фінансово-кредитних механізмів фінансової політики, серед яких провідне місце посідає фінансовий лізинг.

Аналіз останніх досліджень, у яких започатковано вирішення проблеми. Проблемою матеріально-технічного забезпечення й технологічного оновлення аграрного виробництва займаються відомі вітчизняні та зарубіжні вчені: В.В. Івашин, М.П. Кононенко, Ю.Я. Лузан, П.Т. Саблук, В.З. Мазлоєв, В.Л. Товстопят, Я.К. Білоусько.

Цілі статті. Метою статті є вивчення проблем розвитку фінансового лізингу в Україні в сучасних умовах та нинішній стан ринку лізингових послуг.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Під час планування придбання техніки чи обладнання для господарства одним із найважливіших питань для товаровиробника завжди було фінансування такого придбання: за рахунок власних чи позикових коштів.

Коли власних коштів для такої інвестиції недостатньо або вони потрібні для фінансування інших потреб господарства, то потрібно використовувати позикові кошти. Досліджуючи дану проблему нами було розглянуто доцільність придбання основних засобів використовуючи банківський кредит або взяття їх у фінансовий лізинг, як перспективної ланки фінансово-кредитного механізму.

Багато лізингових компаній тим чи іншим чином мають прив'язку або до банку як джерела коштів, або до виробника, що є основним джерелом обладнання для лізингу. Є кілька причин, чому лізингова компанія має змогу пропонувати клієнтам ті ж самі умови, що й банк. Їх суть в тому, що кредитний рейтинг лізингової компанії більший за кредитний рейтинг звичайного позичальника, за рахунок чого лізингові компанії отримують «дешевші» кошти.

У результаті дослідження ми виявили (отримали) як позитивні, так і негативні моменти при використанні фінансового лізингу чи банківського кредиту (табл. 1).

Таблиця 1

Відмінності між банківським кредитом та фінансовим лізингом

| Критерії порівняння | Фінансовий лізинг | Банківський кредит |
|---|---|--|
| Час потрібний для отримання позики | До одного тижня | Декілька тижнів |
| Авансовий платіж | 30% + | 20% + |
| Термін договору | 5 років | 5 років |
| Право власності | Лізингова компанія володіє обладнанням до кінця періоду лізингу | Право власності належить покупцеві |
| Додаткова застава | Рідко | Звичайна вимога |
| Кількість документів | 8–10 | 15–20 |
| Нотаріальне посвідчення договору застави | Ні | Так |
| Кількість договорів | 2 | Мінімум 4 |
| Можливість замінити об'єкт | Так | Ні |
| Вид обладнання | Стандартизоване | Будь-яке |
| Технічне обслуговування | Жорсткі вимоги | Обладнання належить покупцеві |
| Сума контракту | Є встановлений мінімальний розмір лізингу | Ліміт залежить від кредитоспроможності клієнта |
| Валюта | Валюта та гривня | Лише гривня |
| Строк погашення | Залежно від обладнання (довший) | Залежно від обладнання (коротший) |
| Графік виплат | Може бути пов'язаний з урожаєм | Пов'язаний з урожаєм |
| Процентні ставки (залежать від рівня кредитоспроможності) | Вищі порівняно з кредитом | Нижчі порівняно з лізингом |

| Консультація під час вибору | Так | Ні |
|-----------------------------|---|---|
| На кого орієнтовано? | Компанії, що мають позитивний грошовий потік та недостатній обсяг застави | Компанії, що мають позитивний грошовий потік та достатній обсяг застави |

Ми пропонуємо брати техніку у фінансовий лізинг, бо у багатьох випадках недоліки лізингу можуть бути його перевагами. Фінансовий лізинг має свої не стільки вартісні, скільки інші переваги. Лізинг можна отримати в іноземній валюті, він не потребує додаткової застави, під час перших років лізингу підприємство несе менше навантаження за умов використання лізингу. Якщо ж банк надає кредит у розстрочку, різниця у витратах на сплату відсотків зменшується, оскільки відсотки нараховуються за однаковим принципом, і такий кредит в результаті буде дорожчим.

На сьогодні сфера агропромислового комплексу забезпечена основними сільськогосподарськими машинами лише на 45–65% від розрахункової потреби. З них близько 95% експлуатуються поза амортизаційними строками, майже дві третини машинно-тракторного парку становить техніка віком близько 20 і більше років.

За останні десять років практично вдвічі скоротився парк кормо – та зернозбиральних комбайнів на третину – парк тракторів.

Забезпечення аграріїв сучасною технікою є невідкладним завданням, яке допоможе мінімізувати втрати під час збору врожаю. Однак дрібним сільгоспвиробникам важко придбати необхідну техніку самотужки. Тому механізм фінансового лізингу в цьому випадку є одним із найефективніших. Так, у 2013 році на програми лізингу вітчизняної сільгосптехніки з Держбюджету виділено 166,8 мільйона гривень [2]. На сьогоднішній день не відомо точної суми, яка фактично надійшла (рис. 1).

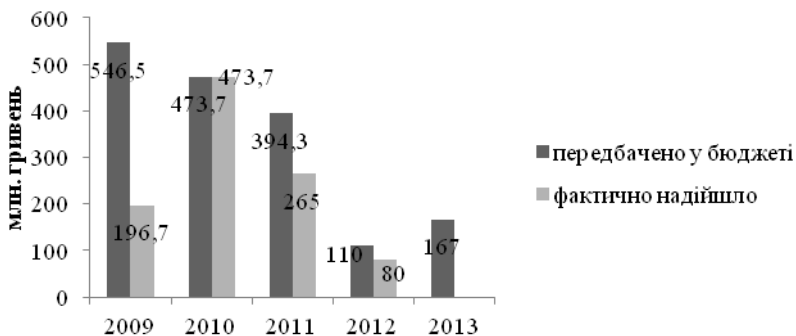


Рис. 1 Програма фінансового лізингу вітчизняної сільськогосподарської техніки

За підсумками 1-го кварталу 2012 року частка с.-г. техніки в загальному лізинговому портфелі по ринку займала близько 16%, а в 1-му кварталі 2013 року цей показник перевищив 20%.

Але визначною проблемою розвитку фінансового лізингу є те, що для лізингоодержувача вартість лізингу виявляється більш високою, ніж ціна купівлі устаткування; лізингоотримувач відіграє визначальну роль у виборі об'єкта лізингу ще на стадії його купівлі-продажу, і об'єкт фінансового лізингу повинен перейти у власність лізингоотримувача, тому останній компенсує ризик випадкового знищення або пошкодження об'єкта і несе затрати з експлуатації, технічного обслуговування, ремонту об'єкта, якщо інше не передбачене договором; якщо лізингова компанія укладає з фізичною особою договір фінансового лізингу, вона має цей договір завіряти у нотаріуса [1, с. 62]. Основними напрями вирішення цих проблем є розвиток системи гарантій і страхування предметів лізингу; удосконалення законодавчої бази, узгодження її з міжнародними нормами; сприяння розвитку інфраструктури ринку лізингових послуг (інформаційне забезпечення, підготовка кадрів та ін.).

Висновки: лізинг і кредит це спочатку дві принципово різні фінансові послуги. Лізинг для аграрія має ряд переваг, перед кредитом, включаючи: гнучке планування лізингових платежів з можливістю сезонного графіка погашення. За рахунок повного забезпечення технічними засобами інтегровані формування мають змогу отримувати кращі показники господарської діяльності, підвищувати рівень конкурентоспроможності власної продукції. Проте, технічне забезпечення більшості товаровиробників є

недостатнім та потребує системного підходу щодо відтворення технічного потенціалу.

1. Ладюк О.Д. Розвиток лізингу в Україні: переваги та недоліки / О.Д. Ладюк // Финансы, учет, банки. – 2008. – №14. – С. 59–66.
2. <http://minagro.gov.ua/node/5700>